08/05/2024

Ο Προκόπης Παυλόπουλος για τη Συμφωνία των Πρεσπών

/ Επικαιρότητα

Το επιστημονικό κείμενο του Προκόπη Παυλόπουλου για τη Συμφωνία των Πρεσπών, που γράφτηκε στις 9/11/2021, μετά την ήττα του Ζάεφ στις Αυτοδιοικητικές εκλογές.

Πρόλογος

Οι εντελώς πρόσφατες πολιτικές εξελίξεις στην γείτονα Βόρεια Μακεδονία, οι οποίες προέκυψαν λόγω των αποτελεσμάτων των εκεί αυτοδιοικητικών εκλογών, θέτουν, από τώρα, σημαντικά ζητήματα για το μέλλον του πλήρους σεβασμού και της εξίσου πλήρους εφαρμογής, κατά το γράμμα και το πνεύμα των διατάξεών της, της Συμφωνίας των Πρεσπών, μεταξύ Ελλάδας και της τότε Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, της 17ης Ιουνίου 2018.

Α. Συγκεκριμένα, κατά τις εκλογές αυτές ηττήθηκε το κυβερνόν Κόμμα και

αναδείχθηκε νικητής το «VMRO–DPMNE», ήτοι το «Δημοκρατικό Κόμμα για την Μακεδονική Εθνική Ενότητα». Η άμεση υποβολή παραίτησης του πρωθυπουργού της Βόρειας Μακεδονίας και επικεφαλής του κυβερνώντος Κόμματος, Ζόραν Ζάεφ, έχει ήδη δημιουργήσει «τριγμούς» στην, ούτως ή άλλως, ισχνή και εύθραυστη κυβερνητική πλειοψηφία. «Τριγμούς», οι οποίοι δεν αποκλείεται να οδηγήσουν είτε σε νέα κυβερνητική πλειοψηφία είτε -όπερ και το πιθανότερο- σε πρόωρες εκλογές στην Βόρεια Μακεδονία. Σε αυτή την περίπτωση οι τρέχουσες εκτιμήσεις στην γείτονα χώρα αναδεικνύουν ισχυρότατο το ενδεχόμενο της επικράτησης, σε μια τέτοια νέα πλειοψηφία ή σε μια τέτοια εκλογική αναμέτρηση, του ως άνω «Δημοκρατικού Κόμματος για την Μακεδονική Εθνική Ενότητα». Όμως, όπως είναι κοινώς γνωστό, το Κόμμα αυτό όχι μόνον αντιτάχθηκε σθεναρώς στην σύναψη της Συμφωνίας των Πρεσπών, αμφισβητώντας την ίδια την νομική της υπόσταση και πολλές από τις καίριας σημασίας ρυθμίσεις της. Αλλά έχει καταστήσει σαφές, «urbi et orbi», ότι ως κυβερνόν Κόμμα δεν πρόκειται να την εφαρμόσει.

Β. Υπό τα δεδομένα αυτά η Ελλάδα οφείλει από τώρα να εξετάσει κάθε προοπτική άμυνάς της αναφορικά με μια μελλοντική ευθεία αμφισβήτηση της Συνθήκης των Πρεσπών από την αντισυμβαλλόμενη πλευρά. Στο πεδίο της άμυνας αυτής εμπίπτει, φυσικά, και η προοπτική η Ελλάδα να προχωρήσει αφενός στην καταγγελία ή αποχώρηση από την Συμφωνία των Πρεσπών και, αφετέρου, στην λήξη της ισχύος της ή αναστολή της εφαρμογής της. Επιπλέον, θα τεθεί και ζήτημα ως προς τις επιπτώσεις για την προσχώρηση της Βόρειας Μακεδονίας στο ΝΑΤΟ, λόγω του ότι η προσχώρηση αυτή είχε, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της σχετικής συμφωνίας, ως προϋπόθεση την σύναψη και πλήρη εφαρμογή της Συμφωνίας των Πρεσπών. Το ζήτημα όμως αυτό δεν αποτελεί αντικείμενο της σύντομης αυτής μελέτης, η οποία είναι επικεντρωμένη μόνο στο, κατά τ' ανωτέρω, πρόβλημα που μπορεί να προκύψει λόγω ευθείας αμφισβήτησης και μη εφαρμογής, ιδίως ως προς τα ουσιώδη στοιχεία της -τα «essentialia negotii»- της Συμφωνίας των Πρεσπών εκ μέρους της Βόρειας Μακεδονίας, ύστερα από μελλοντική κυβερνητική αλλαγή. Πρέπει όμως να διευκρινισθεί εν προκειμένω, έστω και συνοπτικώς, ότι η Ελλάδα, ως Κράτος-Μέλος του ΝΑΤΟ, οφείλει ν' αντιταχθεί, με όλα τα νόμιμα μέσα, μπροστά την προοπτική να μείνει «ανενόχλητη» η Βόρεια Μακεδονία ως μέλος του ΝΑΤΟ, έχοντας ουσιαστικά θέσει στο περιθώριο την Συμφωνία των Πρεσπών. Στο δε «ύποπτο» επιχείρημα ότι η αποβολή της Βόρειας Μακεδονίας από το ΝΑΤΟ θα μείωνε την ισχύ και το κύρος της Συμμαχίας, η Ελλάδα οφείλει ν' απαντήσει ότι ουδέποτε αποδέχθηκε ή θ' αποδεχθεί την, κατά ορισμένες πλευρές και απόψεις βεβαίως, δήθεν ενίσχυση του ΝΑΤΟ εις βάρος των Εθνικών της Θεμάτων και των Εθνικών της Δικαίων, σε τελική δε ανάλυση και εις βάρος του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου.

I. Τα «essentialia negotii» της Συμφωνίας των Πρεσπών και η αμφισβήτησή τους από το «Δημοκρατικό Κόμμα για την Μακεδονική Εθνική Ενότητα» («VMRO–DPMNE»).

Είναι αλήθεια ότι η πλειονότητα των διατάξεων της Συνθήκης των Πρεσπών, ακριβώς λόγω της περιπετειώδους «προϊστορίας» των σχετικών διαπραγματεύσεων και της κρισιμότητας των πολλαπλών και πολυσύνθετων ζητημάτων που αφορούν το ρυθμιστικό της πλαίσιο, μπορούν και πρέπει να χαρακτηρισθούν ως «ουσιώδεις». Υπό την έννοια ότι η πλήρης εφαρμογή τους, σε συνδυασμό πάντοτε και με τις λοιπές διαδικαστικού χαρακτήρα διατάξεις, ασκεί ουσιώδη επιρροή στην ολοκληρωμένη τήρησή της, κατά το γράμμα της και το πνεύμα της. Πλην όμως μεταξύ των διατάξεων τούτων υπάρχουν και ορισμένες επιμέρους ρυθμίσεις, οι οποίες κατέχουν οιονεί «υπέρτερη» θέση εντός της Συμφωνίας των Πρεσπών, αν ληφθεί υπόψη ότι, σύμφωνα και με το όλο ιστορικό

της σύναψής της, στην περίπτωση που δεν είχαν συμπεριληφθεί, και μάλιστα εν συνόλω, σίγουρα δεν θα είχε ευοδωθεί το όλο εγχείρημα τόσο της κατάρτισης όσο και της μετέπειτα κύρωσης της Συμφωνίας των Πρεσπών από τα συμβαλλόμενα Μέρη. Με άλλες λέξεις, οι προαναφερόμενες διατάξεις βεβαίως και δεν έχουν «υπέρτερη τυπική ισχύ» έναντι των άλλων. Όμως η σημασία τους εμφανίζεται πολλαπλώς βαρύνουσα, ως επηρεάζουσα καθοριστικώς την εν γένει ερμηνεία και εφαρμογή της Συμφωνίας των Πρεσπών στην πράξη.

Α. Η αναθεώρηση του Συντάγματος της τότε «Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας» και η εμπεριεχόμενη στην Συμφωνία των Πρεσπών «Ρηματική Διακοίνωση».
Από τα προαναφερόμενα «essentialia negotii» της Συμφωνίας των Πρεσπών εκτίθενται -ναι μεν ενδεικτικώς, αλλά πρωτίστως εξαιτίας τόσο της καταλυτικής τους επιρροής για την ολοκλήρωση της Συμφωνίας αυτής και την μετέπειτα εφαρμογή της, όσο και της ευθείας αμφισβήτησής τους από την τότε αντιπολίτευση στην «Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας»– τα εξής δύο:
Η αναθεώρηση του Συντάγματος της τότε «Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας».

Οι αλλαγές, τις οποίες θα επέφερε η Συμφωνία των Πρεσπών και στο εσωτερικό δίκαιο αλλά και ως προς την in globo διεθνή παρουσία και εκπροσώπηση της εφεξής «Βόρειας Μακεδονίας» ήταν τέτοιας έκτασης και έντασης, ώστε καθίστατο απολύτως επιβεβλημένη η ριζική αναθεώρηση του Συντάγματός της, όπως ίσχυε ως την εποχή εκείνη.

α) Αν και αυτονόητη η κατά τ’ ανωτέρω αναθεώρηση δεν έγινε δεκτή, από την αντισυμβαλλόμενη πλευρά της «Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας», ευχερώς. Το πώς η κυβέρνησή της αντιλαμβανόταν την εφαρμογή της Συμφωνίας των Πρεσπών δίχως αυτή την ριζική αναθεώρηση δεν ήταν εύκολο να κατανοηθεί, αλλά μάλλον αναδείκνυε ότι βασικές έννοιες του Κράτους Δικαίου και της ιεραρχίας των κανόνων δικαίου, μ’ επικεφαλής το Σύνταγμα, δεν ήταν ακόμη πλήρως «εμπεδωμένες» στην τότε Πρώην Γκουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Γεγονός το οποίο επιβεβαιώνει και ο τρόπος, με τον οποίο -σχεδόν υπό συνθήκες κοινοβουλευτικής «παρωδίας»- έλαβαν χώρα πολλές από τις κρίσιμες σχετικές ψηφοφορίες στο Κοινοβούλιο του Κράτους αυτού. Τούτο όμως δεν σημαίνει, κατ’ ουδένα τρόπο, από πλευράς Διεθνούς Δικαίου ότι τ’ αποτελέσματα των ως άνω διαδικασιών, υφ’ οιεσδήποτε συνθήκες και αν εξελίχθηκαν, δεν δεσμεύουν εφεξής, στο ακέραιο, την Βόρεια Μακεδονία. Όλως αντιθέτως, η δέσμευσή της εν προκειμένω ήταν και παραμένει θεσμικώς και

πολιτικώς πλήρης και αναντίρρητη, ιδίως σε ό,τι αφορά την διεθνή της υπόσταση.

β) Το πώς και γιατί η τότε «Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας» αναγκάσθηκε να κατανοήσει και να δεχθεί την ανάγκη μιας τέτοιας ριζικής αναθεώρησης αναδεικνύει μ' ενάργεια το γεγονός ότι η σχετική δέσμευσή της κατέστη πλέον αναπόσπαστο μέρος της Συμφωνίας των Πρεσπών. Το πόσο δε η κατά τ' ανωτέρω αναθεώρηση ανήκει στα «essentialia negotii» του περιεχομένου της προκύπτει και από το ότι η ολοκλήρωσή της συνιστούσε conditio sine qua non για την τελική κύρωση της Συμφωνίας των Πρεσπών από τα συμβαλλόμενα μέρη. Αυτό συνάγεται ευθέως και από την ρύθμιση του άρθρου 1 παρ. 3 περ. 4) της Συμφωνίας των Πρεσπών, η οποία ρητώς επιβάλλει την προηγούμενη αναθεώρηση του Συντάγματος της «Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας», για ν' αποκτήσει διεθνή υπόσταση ως «Βόρεια Μακεδονία». Επιπλέον, κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 4 της Συμφωνίας των Πρεσπών: «δ) Το Δεύτερο Μέρος θα ξεκινήσει την διαδικασία των συνταγματικών τροποποιήσεων όπως προβλέπεται στην παρούσα Συμφωνία. ε) Το Δεύτερο Μέρος θα ολοκληρώσει in toto τις συνταγματικές τροποποιήσεις έως το τέλος του 2018». Κατά δε την περίπτωση ζ) του άρθρου 1 παρ. 4 της Συμφωνίας των Πρεσπών, η Ελλάδα συμφώνησε να την κυρώσει μόνον αφού «το Δεύτερο Μέρος γνωστοποιήσει την ολοκλήρωση των προαναφερόμενων συνταγματικών τροποποιήσεων και όλων των εσωτερικών νομικών διαδικασιών του προκειμένου να τεθεί σε ισχύ η παρούσα Συμφωνία».

Η «Ρηματική Διακοίνωση» ως προς τις σχέσεις των όρων «εθνικότητα» («nationality») και «ιθαγένεια» («citizenship») στο πλαίσιο της Συμφωνίας των Πρεσπών.

Αυθαίρετες νομικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις, εκ μέρους των ιθυνόντων της τότε Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας - συμπεριλαμβανομένου και του πρωθυπουργού Ζόραν Ζάεφ, προφανώς για να κατευνάσει την «σκληροπυρηνική» αντιπολίτευση- οδήγησαν στην, πολύ πρώιμη αφού η Συμφωνία των Πρεσπών δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί από πλευράς κατάρτισής της σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο, «ερμηνεία» ότι ο όρος «nationality», όπου χρησιμοποιείται στις διατάξεις της, σημαίνει «εθνότητα».

α) Τέτοιες νομικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις ήταν απαράδεκτες εν προκειμένω, όπως συνάγεται και εκ του ότι καθ' όλη την διάρκεια των διαπραγματεύσεων για την κατάρτιση της Συμφωνίας των Πρεσπών είχε καταστεί σαφές προς την άλλη πλευρά πως ο όρος «nationality» χρησιμοποιείται αποκλειστικώς με την έννοια του όρου «citizenship». Δηλαδή με την έννοια του όρου «ιθαγένεια» και όχι με την

έννοια του όρου «εθνότητα». Και τούτο, διότι τυχόν υιοθέτηση άλλης ερμηνευτικής οδού θα μπορούσε να φθάσει ως την αναγνώριση δήθεν «μακεδονικής» εθνότητας. Κάτι το οποίο είχε, από Ελληνικής πλευράς, αποκλεισθεί, expressis verbis, ήδη κατά το στάδιο των προκαταρκτικών συζητήσεων για την εύρεση «κοινών τόπων», προκειμένου να ξεκινήσει η εν σχεδίω διατύπωση της Συμφωνίας των Πρεσπών. Επιπλέον, οι ίδιες ως άνω αυθαίρετες νομικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις θα μπορούσαν να καταλήξουν -με την σύμπραξη της «σκληροπυρηνικής» αντιπολίτευσης στην Βόρεια Μακεδονία, κατά την πάγια πρακτική της- μέσω της καλλιέργειας κλίματος περί δήθεν «μακεδονικής» εθνότητας, ως και στην έμμεση πλην σαφή αποδυνάμωση των διατάξεων του άρθρου 7 ιδίως παρ. 1, 2 και 3 της Συμφωνίας των Πρεσπών. Διατάξεων, που και αυτές ανήκουν στα κατά τα ως άνω «essentialia negotii» της Συμφωνίας των Πρεσπών, δοθέντος ότι προσδιορίζουν επακριβώς τα όρια της ιστορικής και πολιτισμικής κληρονομιάς των αντισυμβαλλόμενων μερών, ως προς δε την Ελλάδα της ιστορικής και πολιτισμικής κληρονομιάς της Μακεδονίας του Φιλίππου και του Αλεξάνδρου. Οι άκρως σαφείς και κατηγορηματικές διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 1,2 και 3 της Συμφωνίας των Πρεσπών έχουν ως εξής: «1. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι η εκατέρωθεν αντίληψή τους ως προς τους όρους «Μακεδονία» και Μακεδόνας» αναφέρεται σε διαφορετικό ιστορικό πλαίσιο και πολιτιστική κληρονομιά. 2. Όταν γίνεται αναφορά στο Πρώτο Μέρος, με αυτούς τους όρους νοούνται όχι μόνο η περιοχή και ο πληθυσμός της βόρειας περιοχής του Πρώτου Μέρους, αλλά και τα χαρακτηριστικά τους, καθώς και ο Ελληνικός πολιτισμός, η ιστορία, η κουλτούρα και η κληρονομιά αυτής της περιοχής από την αρχαιότητα έως σήμερα. 3. Όταν γίνεται αναφορά στο Δεύτερο Μέρος με αυτούς τους όρους νοούνται η επικράτεια, η γλώσσα, ο πληθυσμός και τα χαρακτηριστικά τους, με τη δική τους ιστορία, πολιτισμό και κληρονομιά, διακριτώς διαφορετικά από αυτά που αναφέρονται στο Άρθρο 7(2)».

β) Μπροστά σε αυτή την κατάσταση και τις ύποπτες προθέσεις που υπέκρυπτε, η Ελλάδα απαίτησε την πλήρη διευκρίνιση του τι σημαίνει ο όρος «nationality» στο πλαίσιο των διατάξεων της Συμφωνίας των Πρεσπών. Και το πέτυχε μέσω της «Ρηματικής Διακοίνωσης» -ιδίως παρ. 1, ως προς το προκείμενο ζήτημα- του Υπουργείου Εξωτερικών της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, της 16ης Ιανουαρίου 2019, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Συμφωνίας των Πρεσπών και, αναμφισβητήτως, συμπεριλαμβάνεται στα «essentialia negotii» αυτής κατά τα προμνημονευόμενα. Ειδικότερα, η «Ρηματική Διακοίνωση» για την ιθαγένεια έχει ως εξής: «Το Υπουργείο Εξωτερικών της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, στη ρηματική διακοίνωση, με την οποία ενημερώνει για την ολοκλήρωση των συνταγματικών αλλαγών στην

ΠΓΔΜ, προβαίνει στην εξής διευκρινιστική δήλωση: 1. Σύμφωνα με το γράμμα και το πνεύμα της Συμφωνίας, νοείται ότι ο όρος «nationality» του Δεύτερου Μέρους που ορίζεται στο Άρθρο 1 παράγραφος 3 στοιχείο β της Συμφωνίας ως «Μακεδονική /πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας» αναφέρεται αποκλειστικά στην ιθαγένεια και δεν καθορίζει ή δεν προκαθορίζει την εθνοτική καταγωγή /εθνότητα […]». Όπως είναι προφανές, οι ως άνω διευκρινίσεις της «Ρηματικής Διακοίνωσης» -άρα της ίδιας της Συμφωνίας των Πρεσπών- ουδένα περιθώριο αφήνουν ώστε η πλευρά της Βόρειας Μακεδονίας να υποστηρίξει, έστω και καθ' υποφοράν, την ύπαρξη δήθεν «μακεδονικής» εθνότητας, εντός ή εκτός των ορίων της, με όλες τις εντεύθεν νομικές συνέπειες, κατά το Διεθνές Δίκαιο. Οιαδήποτε, λοιπόν, άλλη ερμηνευτική εκδοχή συνιστά ευθεία παραβίαση της ίδιας της Συμφωνίας των Πρεσπών. Παραβίαση η οποία, όπως ήδη διευκρινίσθηκε, αφορά τα «essentialia negotii» αυτής.

Β. Τεκμηρίωση των δικαιολογημένων ανησυχιών της Ελλάδας ως προς το ενδεχόμενο μελλοντικής αμφισβήτησης της lege artis ερμηνείας και εφαρμογής θεμελιωδών διατάξεων της Συμφωνίας των Πρεσπών εκ μέρους της Βόρειας Μακεδονίας.
Αν λάβει κανείς υπόψη του την κατά τις διατάξεις του Διεθνούς Δικαίου -κυρίως δε κατά τις διατάξεις της «Σύμβασης της Βιέννης για το δίκαιο των Συνθηκών μεταξύ κρατών και Διεθνών Οργανισμών ή μεταξύ Διεθνών Οργανισμών»- δεσμευτικότητα των ρυθμίσεων της Συμφωνίας των Πρεσπών, ίσως θα μπορούσε να θεωρήσει κάπως υπερβολικούς τους φόβους περί μιας ευθείας αμφισβήτησης και παραβίασης των προβλέψεών της, κατ' εξοχήν δε των προβλέψεων εκείνων, οι οποίες ανήκουν στα «essentialia negotii» αυτής. Μια τέτοια όμως τοποθέτηση αγνοεί τα τεράστια κενά, τα οποία εμφανίζει και σήμερα στην Βόρεια Μακεδονία ο σεβασμός βασικών αρχών του Κράτους Δικαίου και της Αρχής της Νομιμότητας, συμπεριλαμβανομένων των κανονιστικών πτυχών της εκείνων που αφορούν τον σεβασμό και την τήρηση του Διεθνούς Δικαίου στο σύνολό του, άρα τον σεβασμό και την τήρηση της Συμφωνίας των Πρεσπών, επίσης στο σύνολό της. Κενά, τα οποία καθιστά ακόμη πιο επικίνδυνα ενδεχόμενη επικράτηση, στην δημιουργία νέου κυβερνητικού σχήματος ή σε μελλοντικές βουλευτικές εκλογές, του σήμερα αντιπολιτευόμενου «Δημοκρατικού Κόμματος για την Μακεδονική Εθνική Ενότητα» («VMRO–DPMNE»). Ενός Κόμματος το οποίο, σύμφωνα με όσα συνοπτικώς αναφέρθηκαν, όχι μόνον ουδέποτε αναγνώρισε το κύρος και την ισχύ της Συμφωνίας των Πρεσπών ως προς κρίσιμα ρυθμιστικά της πεδία αλλά και έχει καταστήσει σαφές, διαχρονικώς, ότι δεν προτίθεται να τα εφαρμόσει σε περίπτωση διακυβέρνησης της Βόρειας Μακεδονίας από αυτό. **Συγκεκριμένα**:

Η ευθεία αμφισβήτηση της αναθεώρησης του Συντάγματος της Πρώην

Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας.
Κατά πρώτο λόγο, σε ό,τι αφορά την συντελεσθείσα αναθεώρηση του Συντάγματος της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας -έτσι ώστε να υπογραφεί και να κυρωθεί η Συμφωνία των Πρεσπών και να υπάρξει και διεθνώς η Βόρεια Μακεδονία, ως Κράτος που έγινε τελικώς μέλος του ΝΑΤΟ και διεκδικεί Ευρωπαϊκή προοπτική- η στάση του «Δημοκρατικού Κόμματος για την Μακεδονική Εθνική Ενότητα» («VMRO–DPMNE») ήταν και παραμένει η αυτή.

α) Αρκεί να τονισθεί ότι, κατά την κρίσιμη περίοδο του τέλους του 2018 και ιδίως των αρχών του 2019, το Κόμμα αυτό αντιτάχθηκε με σφοδρότητα στην προαναφερόμενη συνταγματική αναθεώρηση. Έμεινε ανυποχώρητο στις «σκληροπυρηνικές» θέσεις του ιδίως περί διατήρησης της ονομασίας «Μακεδονία» -με όλες τις εντεύθεν συνέπειες για την Ελλάδα και την Ελληνική Μακεδονία- και περί απόρριψης της σλαβικής καταγωγής των Βορειομακεδόνων. Με τρόπο ώστε να καλλιεργείται, εντέχνως, ο αδιανόητος, ιστορικώς, «μύθος» περί, δήθεν, αναγωγής των «ριζών» τους στην Μακεδονία του Φιλίππου και του Αλεξάνδρου! Ουδείς μπορεί να λησμονήσει ότι το Κόμμα αυτό «πρωτοστάτησε», λίγα χρόνια πριν, στην ανέγερση των «τερατουργημάτων» σε δρόμους και πλατείες των Σκοπίων, με στόχο τη στυγνή παραχάραξη και της Ιστορίας και του Πολιτισμού.

β) Και το εντυπωσιακό είναι πως το «Δημοκρατικό Κόμμα για την Μακεδονική Εθνότητα» («VMRO–DPMNE») όχι απλώς προσπάθησε -απέχοντας επιδεικτικώς από τις σχετικές κοινοβουλευτικές διαδικασίες και «πολιορκώντας», σε κρίσιμες σχετικές ψηφοφορίες, το Κοινοβούλιο -να «τορπιλίσει» την αναθεώρηση του Συντάγματος της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας. Αλλά και έφθασε ως την προκλητικώς πραξικοπηματική τακτική της «πρόσκλησης» άλλων Κρατών για ανάμειξή τους στα interna της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, έτσι ώστε ν' αποτρέψουν την συνταγματική αυτή αναθεώρηση! Και το κυριότερο: Έκτοτε, ήτοι και μετά την σύναψη και κύρωση της Συμφωνίας των Πρεσπών, το Κόμμα αυτό ουδέποτε έπαυσε να θεωρεί ως «ανυπόστατη» την αναθεώρηση του Συντάγματος της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, ως προς ουσιώδη σημεία της. Όπως και ουδέποτε έκρυψε τις προθέσεις του να την καταστήσει «γράμμα κενό περιεχομένου» σε περίπτωση διακυβέρνησης της Βόρειας Μακεδονίας από αυτό. Όπως ήδη επισημάνθηκε, ακόμη και τώρα αυτή η άκαμπτη και προκλητική, θεσμικώς και πολιτικώς, στάση του Κόμματος τούτου συνιστά, κατ' εξακολούθηση, την «raison d'être» της όλης αντιπολιτευτικής του στρατηγικής για να κερδίσει τις βουλευτικές εκλογές στην Βόρεια Μακεδονία, όποτε αυτές γίνουν. Ενδεχόμενο το οποίο φέρνει ολοένα και πιο κοντά η κυβερνητική αστάθεια στην Βόρεια Μακεδονία, μετά το αποτέλεσμα των

αυτοδιοικητικών εκλογών και τους «τριγμούς» της Κυβέρνησης Ζόραν Ζάεφ, κατά τα προαναφερθέντα.

Οι «φαντασιώσεις» περί, δήθεν, «μακεδονικής» εθνότητας εντός και εκτός Βόρειας Μακεδονίας.

Κατά δεύτερο λόγο, σε ό,τι αφορά την ερμηνεία και εφαρμογή του καίριας σημασίας όρου «nationality», εντός του κανονιστικού πλαισίου της Συμφωνίας των Πρεσπών, αποκλειστικώς και μόνον υπό την έννοια του όρου «citizenship» («ιθαγένεια»), η θέση της σημερινής αντιπολίτευσης της Βόρειας Μακεδονίας ήταν, και είναι, «σαφής» μέχρι προκλητικότητας:

α) Πριν απ’ όλα αρκεί το όνομα «Δημοκρατικό Κόμμα για την Μακεδονική Εθνότητα» («VMRO–DPMNE») για να βεβαιώσει του «λόγου το ασφαλές». Επιπλέον, όπως φαίνεται ευκρινέστατα από το όνομα αυτό, ουσιαστικός λόγος ύπαρξης του Κόμματος τούτου είναι η διεκδίκηση της ύπαρξης δήθεν «μακεδονικής» εθνότητας, και μάλιστα ακόμη και πέραν των ορίων της Βόρειας Μακεδονίας, ιδίως δε εντός των ορίων της Ελληνικής Μακεδονίας. Διεκδίκηση, η οποία οδηγεί, με τον τρόπο αυτό, και σ’ ένα αντίστοιχο και εξαιρετικά επικίνδυνο «αλυτρωτισμό», που το προμνημονευόμενο Κόμμα ουδέποτε άλλωστε απέκρυψε, έστω και στοιχειωδώς.

β) Ας σημειωθεί, επιπροσθέτως, ότι πέραν της κατά τ’ ανωτέρω «Ρηματικής Διακοίνωσης», το «Δημοκρατικό Κόμμα για την Μακεδονική Εθνότητα» («VMRO–DPMNE») έχει καταγγείλει δημοσίως και τις ρυθμίσεις του ως άνω άρθρου 7 της Συμφωνίας των Πρεσπών, αναφορικά με την σλαβική προέλευση των κατοίκων της Βόρειας Μακεδονίας και την μη αμφισβήτηση της ιστορικής και πολιτισμικής Ελληνικής κληρονομιάς της Μακεδονίας του Φιλίππου και του Αλεξάνδρου. Κατά συνέπεια, το κατά τ’ ανωτέρω Κόμμα της Βόρειας Μακεδονίας ξεπερνάει τα όρια της ιστορικής και πολιτισμικής φαιδρότητας, διεκδικώντας ως και Αρχαιοελληνικές Μακεδονικές ρίζες, όταν η σλαβική προέλευση των Βορειομακεδόνων είναι κοινώς πλέον ομολογημένη, intra και extra muros.

II. Το «θεσμικό οπλοστάσιο», από πλευράς Διεθνούς Δικαίου, της Ελλάδας σε μια ενδεχόμενη, μελλοντική, ευθεία αμφισβήτηση και παραβίαση των «essentialia nogotii» της Συμφωνίας των Πρεσπών.

Με δεδομένες, κατά τα προαναφερόμενα, τις θέσεις του προκλητικώς αντιδραστικού, από πλευράς σεβασμού του Διεθνούς Δικαίου -και άρα, της

Συμφωνίας των Πρεσπών- «Δημοκρατικού Κόμματος για την Μακεδονική Εθνότητα» («VMRO–DPMNE»), τίθεται, από τούδε βεβαίως, το μείζον ζήτημα του «θεσμικού οπλοστασίου», το οποίο διαθέτει η Ελλάδα για ν' ανατρέψει τις εις βάρος της, αλλά και εις βάρος της Διεθνούς Κοινότητας εν γένει, συνέπειες, στην περίπτωση που το Κόμμα αυτό αναλάβει την διακυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας. Κάτι το οποίο, όπως προεκτέθηκε, εμφανίζεται σήμερα σφόδρα πιθανό, αν ληφθούν υπόψη τ' αποτελέσματα των αυτοδιοικητικών εκλογών στην Βόρεια Μακεδονία και η υποβολή παραίτησης του Ζόραν Ζάεφ τόσο από τον πρωθυπουργικό θώκο όσο και από την ηγεσία του Κόμματός του. Διότι αυτή η στάση του Ζόραν Ζάεφ μάλλον δείχνει ότι όχι μόνον ανέλαβε την ευθύνη για την «εκκωφαντική» ήττα του στις αυτοδιοικητικές εκλογές της Βόρειας Μακεδονίας, αλλά και αισθάνεται μάλλον αδύναμος ν' αποτρέψει την κυβερνητική αλλαγή, τώρα ή στις επόμενες βουλευτικές εκλογές, μ' επικράτηση του «Δημοκρατικού Κόμματος για την Μακεδονική Εθνότητα» («VMRO–DPMNE»). Και μακάρι σε μια τέτοια περίπτωση το ως άνω Κόμμα ν' αντιληφθεί το μέγεθος των καταστροφικών συνεπειών, εντός και εκτός της Βόρειας Μακεδονίας, της ως τώρα «αντιδραστικής» στάσης του και να εφαρμόσει, κατά το γράμμα και το πνεύμα της και στο σύνολό της, την Συμφωνία των Πρεσπών. Όμως η Ελλάδα δεν μπορεί να «επαναπαύεται» σε τέτοιες, εντελώς αβάσιμες, προσδοκίες. Οφείλει, και για λογαριασμό της αλλά και ως Κράτος-Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ, να οργανώσει εγκαίρως την άμυνά της ενόψει μιας ενδεχόμενης ευθείας αμφισβήτησης και παραβίασης, κατά τα θεμελιώδη στοιχεία της, της Συμφωνίας των Πρεσπών, αν επαληθευθούν οι δυσοίωνες προοπτικές ριζικής κυβερνητικής αλλαγής στην Βόρεια Μακεδονία. Προς την κατεύθυνση αυτή το «θεσμικό οπλοστάσιο», από πλευράς Διεθνούς Δικαίου, υπέρ της Ελλάδας είναι κανονιστικώς αρκούντως ισχυρό και πρακτικώς αποτελεσματικό.

Α. Το ρυθμιστικό πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών για την επίλυση διαφορών αναφορικά με την ερμηνεία και εφαρμογή της.

Πρώτο «θεσμικό ανάχωμα» για την υπεράσπιση της πλήρους εφαρμογής της Συμφωνίας των Πρεσπών, κατά το γράμμα και το πνεύμα της και στο σύνολό της, καταστρώνουν κανονιστικώς οι διατάξεις του άρθρου 19 της Συμφωνίας αυτής, περί της επίλυσης των διαφορών αναφορικά με την ερμηνεία και εφαρμογή της.

Οι προβλέψεις των διατάξεων του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών.
Prima faciae, οι διατάξεις του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών εμφανίζονται επαρκείς για την επίλυση των κάθε είδους διαφορών, οι οποίες μπορούν ν' ανακύψουν στο πλαίσιο της ερμηνείας και εφαρμογής της στην πράξη.

α) Όμως, όπως θα καταδειχθεί στην συνέχεια, το ρυθμιστικό πλαίσιο των

διατάξεων του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών είναι σε θέση να λειτουργήσει, ως προς τον σεβασμό των κανονιστικών του προβλέψεων, μόνον όταν τα συμβαλλόμενα μέρη συμπεριφέρονται καλοπίστως και εποικοδομητικώς για την «υπέρβαση» των μεταξύ τους διαφορών. Όλως αντιθέτως, το ως άνω ρυθμιστικό πλαίσιο δεν είναι σε θέση να θωρακίσει την εφαρμογή της Συμφωνίας των Πρεσπών, πάντοτε κατά το γράμμα και το πνεύμα της και στο σύνολό της, όταν η στάση του ενός μέρους -εν προκειμένω της Βόρειας Μακεδονίας- υποδηλώνει την πρόθεσή του όχι να επιλύσει διαφορές, αλλά να καταστήσει ανενεργό το σύνολο σχεδόν του κανονιστικού πλαισίου της Συμφωνίας αυτής.

β) Οι διατάξεις του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών θεσπίζουν τα εξής: «1. Τα Μέρη θα επιλύουν κάθε διαφορά αποκλειστικά με ειρηνικά μέσα σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. 2. Σε περίπτωση που το ένα Μέρος θεωρεί ότι το άλλο Μέρος δεν δρα σύμφωνα με τις προβλέψεις της πα-ρούσας Συμφωνίας, το Μέρος αυτό θα γνωστοποιή-σει κατ’ αρχάς στο άλλο Μέρος τις ανησυχίες του και θα αναζητήσει μία λύση μέσω διαπραγματεύσεων. Εάν τα Μέρη δεν μπορέσουν να επιλύσουν το ζήτημα διμερώς, μπορεί να συμφωνήσουν να ζητήσουν από το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών να κάνει χρήση των καλών υπηρεσιών του για την επίλυση του ζητήματος. 3. Οποιαδήποτε διαφορά προκύψει μεταξύ των Μερών σχετικά με την ερμηνεία ή εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας και δεν έχει επιλυθεί σύμφωνα με τις δι-αδικασίες που αναφέρονται στο Άρθρο 19(2), μπο-ρεί να υποβληθεί στο Διεθνές Δικαστήριο. Τα Μέρη θα πρέπει πρώτα να προσπαθήσουν να συμφωνή-σουν σε κοινή υποβολή κάθε τέτοιας διαφοράς στο εν λόγω Δικαστήριο. Ωστόσο, εάν δεν επιτευχθεί συμφω-νία εντός έξι μηνών ή μεγαλύτερου χρονικού διαστή-ματος όπως τα Μέρη αμοιβαία θα συμφωνήσουν, τότε κάθε τέτοιου είδους διαφορά δύναται να υποβληθεί από οποιοδήποτε από τα Μέρη μονομερώς».

Η ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών.

Κατά τις διατάξεις, λοιπόν, του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών, οι προϋποθέσεις επίλυσης διαφορών μεταξύ Ελλάδας και Βόρειας Μακεδονίας, αναφορικά με την ερμηνεία και εφαρμογή της, είναι, κατά βάση, οι εξής:

α) Κατά τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών, κατ’ αρχήν τα συμβαλλόμενα Μέρη επιλύουν κάθε ανακύπτουσα διαφορά προσφεύγοντας αποκλειστικώς σε ειρηνικά μέσα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καταστατικού Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Είναι προφανές ότι οι ρυθμίσεις αυτές της παρ. 1 του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών ισχύουν

εφόσον ανακύπτει διαφορά μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων της Συμφωνίας των Πρεσπών. E contrario, και κατά την αδιάστικτη διατύπωση των ως άνω διατάξεων, το κανονιστικό πεδίο της παρ. 1 του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών δεν μπορεί να εφαρμοσθεί όταν το ένα από τα συμβαλλόμενα Μέρη δεν έχει απλώς διαφορετική άποψη για την ερμηνεία και εφαρμογή των ρυθμίσεων της Συμφωνίας των Πρεσπών αλλά την αμφισβητεί, ως προς την θεσμική της υπόσταση, είτε εν συνόλω είτε ως προς τα «essentialia negotii» αυτής, όπως ήδη διευκρινίσθηκε και όπως θα διευκρινισθεί πιο αναλυτικά στην συνέχεια.

β) Αν όμως πρόκειται για απλή διαφορά ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων της Συμφωνίας των Πρεσπών, το συμβαλλόμενο Μέρος που διαπιστώνει ότι το άλλο δεν δρα, κατά την γνώμη του, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Συμφωνίας, γνωστοποιεί την «ανησυχία» του στο υπαίτιο Μέρος και αρχίζει η διαδικασία αναζητήσεως λύσης μέσω της διαπραγματευτικής οδού. Σε αυτό το πλαίσιο, και αν οι διαπραγματεύσεις φαίνεται να οδηγούνται σε αδιέξοδο, τα Μέρη έχουν την δυνατότητα, κατόπιν συμφωνίας μεταξύ τους, να ζητήσουν από τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών την εκ μέρους του χρήση «των καλών υπηρεσιών του για την επίλυση του ζητήματος».

γ) Αν η επίλυση της διαφοράς δεν επιτευχθεί, στο πλαίσιο των ως άνω προβλέψεων των διατάξεων της παρ. 1 και 2 του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών, τότε η διαφορά μπορεί ν’ αχθεί ενώπιον του αρμόδιου Διεθνούς Δικαστηρίου. Σε αυτή την περίπτωση τα συμβαλλόμενα Μέρη οφείλουν να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για από κοινού υποβολή της διαφοράς στο κατά τ’ ανωτέρω Διεθνές Δικαστήριο. Τέλος, αν δεν επιτευχθεί από κοινού προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο μέσα σε χρονικό διάστημα έξη μηνών -ή και μεγαλύτερο, αν τα Μέρη συμφωνήσουν κάτι τέτοιο- τότε η διαφορά μπορεί να υποβληθεί και μονομερώς ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, από οποιοδήποτε εκ των δύο Μερών.

Β. Οι προϋποθέσεις καταγγελίας, αποχώρησης από αυτή, λήξης ή αναστολής της εφαρμογής της Συμφωνίας των Πρεσπών σε περίπτωση παραβίασής της.
Αν στο μέλλον η Κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας υπερβεί το κατά τ’ ανωτέρω όριο της απλής διαφοράς, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών, και οδηγηθεί στην ευθεία αμφισβήτησή της είτε εν συνόλω είτε προς ένα ή περισσότερα από τα «essentialia negotii» αυτής -κατ’ εξοχήν δε εκείνα, τα οποία αφορούν το αναθεωρημένο Σύνταγμα της Βόρειας Μακεδονίας και την ερμηνεία του όρου «nationality» («εθνότητα») με βάση τον όρο «citizenship» («ιθαγένεια»)- τότε η «τύχη» της Συμφωνίας θα κριθεί, οπωσδήποτε, με βάση τις οικείες διατάξεις της «Σύμβασης της Βιέννης για το

δίκαιο των Συνθηκών μεταξύ Κρατών και Διεθνών Οργανισμών ή μεταξύ Διεθνών Οργανισμών» (ν. 1981/1991). Ειδικότερα δε με βάση είτε τις διατάξεις του άρθρου 56, περί καταγγελίας ή αποχώρησης από την επίμαχη συνθήκη, είτε τις διατάξεις του άρθρου 60, περί λήξης της συνθήκης ή αναστολής εφαρμογής της, ως συνέπεια των παραβιάσεών της.

Το ρυθμιστικό πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 56 της Σύμβασης της Βιέννης.

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 56 της ως άνω Σύμβασης της Βιέννης: «Καταγγελία ή αποχώρηση από συνθήκη που δεν περιλαμβάνει διατάξεις αναφερόμενες στη λήξη, καταγγελία ή αποχώρηση. 1. Συνθήκη, που δεν περιέχει διατάξεις αναφερόμενες στη λήξη της και δεν προβλέπει την καταγγελία ή αποχώρηση από αυτή, δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο καταγγελίας ή αποχωρήσεως, εκτός εάν: α) αποδεικνύεται ότι υπήρχε πρόθεση των μερών να δεχθούν την δυνατότητα καταγγελίας ή αποχωρήσεως από αυτήν ή β) το δικαίωμα καταγγελίας ή αποχωρήσεως από αυτήν μπορεί να συναχθεί από την φύση της συνθήκης. 2. Ένα μέρος οφείλει να γνωστοποιήσει τουλάχιστον 12 μήνες ενωρίτερα την πρόθεσή του να καταγγείλει τη συνθήκη ή να αποχωρήσει από αυτή σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1».

α) Από το σύνολο του περιεχομένου των διατάξεων της Συμφωνίας των Πρεσπών συνάγεται ότι αυτή δεν περιλαμβάνει, expressis verbis, διατάξεις αναφερόμενες στη λήξη της, στην καταγγελία της ή στην αποχώρηση από αυτή. Τούτο όμως δεν σημαίνει, κατ’ ουδένα τρόπο, ότι δεν νοείται καταγγελία της ή αποχώρηση από αυτή, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των ως άνω διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 56 της Σύμβασης της Βιέννης. Όλως αντιθέτως, σε περίπτωση που, όπως ήδη τονίσθηκε, η Κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας μελλοντικώς - υπερβαίνοντας τα όρια της «διαφοράς», κατά τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 της Συμφωνίας των Πρεσπών- αμφισβητήσει την Συμφωνία αυτή, εν συνόλω ή ως προς ένα από τα ως άνω «essentialia negatii» αυτής, η Ελλάδα διατηρεί, στο ακέραιο, το δικαίωμα επίκλησης της συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής των διατάξεων των περ. α) και β) της παρ. 1 του άρθρου 56 της Σύμβασης της Βιέννης.

β) Συγκεκριμένα, το όλο ιστορικό σύναψης και κύρωσης της Συμφωνίας των Πρεσπών, μέσ’ από μακροχρόνιες διαπραγματεύσεις και σαφείς δεσμεύσεις πρωτίστως προς το τέλος των διαπραγματεύσεων αυτών, αποδεικνύει εναργώς ότι ιδίως τα «essentialia negotii» που περιλαμβάνει συνιστούν την «sedes materiae» της θεσμικής της υπόστασης, χωρίς την οποία δεν έχει, αντιστοίχως,

θεσμικό και πολιτικό νόημα η περαιτέρω κανονιστική «διαιώνισή» της. Ειδικότερα δε το σύνολο του Προοιμίου της Συμφωνίας των Πρεσπών -κυρίως δε τα σημεία του εκείνα που υπενθυμίζουν τις αρχές του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, το κλίμα εμπιστοσύνης και καλής γειτονίας, την ανάγκη φιλικών σχέσεων μεταξύ των Μερών και ειρηνικής επίλυσης των διαφορών κατά τον Καταστατικό Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών- τεκμηριώνει πλήρως την άποψη ότι από την ίδια την Συμφωνία και από την δεδηλωμένη πρόθεση των Μερών ουδόλως αποκλείεται η προσφυγή στις περί καταγγελίας αυτής ή αποχώρησης από αυτή διατάξεις του άρθρου 56 της Σύμβασης της Βιέννης.

γ) Συμπερασματικώς δε και σύμφωνα με τα κατά τ’ ανωτέρω δεδομένα, αναφορικά με το ιστορικό σύναψης και κύρωσης της Συμφωνίας των Πρεσπών αλλά και με αυτό τούτο το περιεχόμενό της, προκύπτει από την μια πλευρά ότι πρόθεση των συμβαλλόμενων Μερών ήταν η αποδοχή και του ενδεχόμενου της καταγγελίας της, όταν η ευθεία αμφισβήτηση του «κανονιστικού πυρήνα» της την αποδυναμώνει πλήρως. Και, από την άλλη πλευρά, ότι το δικαίωμα καταγγελίας ή αποχώρησης από την Συμφωνία των Πρεσπών συνάγεται από την ίδια την φύση της. Πραγματικά, τι νόημα έχει η «διαιώνιση» μιας Συμφωνίας αυτής της μορφής αν η αμφισβήτησή της εκ μέρους ενός των συμβαλλόμενων Μερών είναι τέτοια, ώστε να την καθιστά «γράμμα κενό περιεχομένου»; Βεβαίως είναι προφανές ότι το Μέρος, το οποίο ασκεί το δικαίωμα προσφυγής στην κατά τις διατάξεις του άρθρου 56 παρ. 1 της Σύμβασης της Βιέννης καταγγελία της Συμφωνίας των Πρεσπών ή αποχώρηση από αυτή, πρέπει, κατά τις διατάξεις της παρ. 2 του ως άνω άρθρου, να γνωστοποιήσει την σχετική πρόθεσή του τουλάχιστον 12 μήνες ενωρίτερα.

Το ρυθμιστικό πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 60 της Σύμβασης της Βιέννης.

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 60 της Σύμβασης της Βιέννης: «Λήξη συνθήκης ή αναστολή εφαρμογής της ως συνέπεια παραβιάσεώς της 1. Ουσιαστική παραβίαση διμερούς συνθήκης από ένα μέρος παρέχει το δικαίωμα στο άλλο μέρος να επικαλεσθεί την παραβίαση αυτήν ως λόγο λήξεως της συνθήκης ή αναστολής της εφαρμογής της εν όλω ή εν μέρει. 2. Ουσιαστική παραβίαση πολυμερούς συνθήκης από ένα μέρος παρέχει το δικαίωμα: α) στα άλλα μέρη να αναστείλουν κατόπιν ομόφωνης συμφωνίας την εφαρμογή της συνθήκης εν όλω ή εν μέρει ή να τερματίσουν αυτήν ί. είτε ως προς τις σχέσεις μεταξύ των ιδίων και του Κράτους ή του διεθνούς οργανισμού που παραβίασε τη συνθήκη, ίί. είτε ως προς όλα τα μέρη β) στο μέρος που ιδιαίτερα εθίγη από την παραβίαση, να την επικαλεσθεί ως λόγο αναστολής εφαρμογής της συνθήκης εν όλω ή εν μέρει ως προς τις σχέσεις

του με το Κράτος ή το διεθνή οργανισμό που παραβίασε τη συνθήκη γ) σε οποιοδήποτε μέρος, εκτός από το Κράτος ή το διεθνή οργανισμό που παραβίασε τη συνθήκη, να επικαλεσθεί την παραβίαση ως λόγο αναστολής εφαρμογής της συνθήκης εν όλω ή εν μέρει ως προς ό,τι αφορά, εάν η συνθήκη είναι τέτοιας φύσεως ώστε μία ουσιαστική παραβίαση των διατάξεών της από ένα μέρος να μεταβάλει ριζικά τη θέση καθενός από τα μέρη όσον αφορά την περαιτέρω εκτέλεση των υποχρεώσεών τους δυνάμει της συνθήκης. 3. Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, ουσιαστική παραβίαση συνθήκης αποτελεί: α) απόρριψη συνθήκης μη επιτρεπόμενη από την παρούσα Σύμβαση ή β) παραβίαση διατάξεως ουσιαστικής για την πραγματοποίηση του αντικειμένου ή του σκοπού της συνθήκης. 4. Οι προηγούμενες παράγραφοι δεν θίγουν καμία διάταξη της συνθήκης εφαρμοζομένη σε περίπτωση παραβιάσεως. 5. Οι παράγραφοι 1 έως 3 δεν εφαρμόζονται στις διατάξεις, τις σχετικές με την προστασία της ανθρώπινης προσωπικότητας που περιέχονται σε συνθήκες ανθρωπιστικού χαρακτήρα, ιδιαίτερα σε διατάξεις που αποκλείουν κάθε μορφή αντιποίνων εναντίον προσώπων που προστατεύονται από τις εν λόγω συνθήκες».

α) A fortiori, λοιπόν, η Ελλάδα, σε περίπτωση κατά την οποία η Κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας προβεί στο μέλλον σε ευθεία αμφισβήτηση του συνόλου της Συμφωνίας των Πρεσπών ή σε ευθεία αμφισβήτηση ορισμένων από τα προμνημονευόμενα «essentialia negotii» αυτής, μπορεί ν’ ασκήσει και το δικαίωμά της για λήξη της Συμφωνίας ή και αναστολή της εφαρμογής της. Και τούτο διότι μια τέτοια αμφισβήτηση συνιστά, χωρίς αμφιβολία, «ουσιαστική παραβίαση» της Συμφωνίας των Πρεσπών, παρέχουσα το δικαίωμα στην Ελλάδα να ζητήσει την λήξη της ή και την αναστολή εφαρμογής της, κατά τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 60 της Σύμβασης της Βιέννης.

β) Την εκ μέρους της Ελλάδας άσκηση του δικαιώματος λήξης της Συμφωνίας των Πρεσπών ή και αναστολής της εφαρμογής της «εδραιώνει» θεσμικώς ιδίως το ρυθμιστικό περιεχόμενο της περ. β) της παρ. 3 του άρθρου 60 της Συνθήκης της Βιέννης, το οποίο καθορίζει το τι συνιστά ουσιαστική παραβίαση μιας Συνθήκης. Ήτοι προβλέπει ότι συνιστά ουσιαστική παραβίαση και ή «παραβίαση διατάξεως ουσιαστικής για την πραγματοποίηση του αντικειμένου ή του σκοπού της συνθήκης». Μπορεί, λοιπόν, ν’ αμφισβητηθεί το ως άνω δικαίωμα της Ελλάδας αν η Κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας στο μέλλον αμφισβητήσει ευθέως την Συμφωνία των Πρεσπών στο σύνολό της ή ως προς ένα από τα «essentialia negotii» αυτής, δοθέντος ότι μια τέτοια αμφισβήτηση συνιστά την «επιτομή» της παραβίασης διατάξεων ουσιαστικών για την πραγματοποίηση του αντικειμένου ή του σκοπού της Συμφωνίας αυτής;

Επίλογος

Εν κατακλείδι, τα πρόσφατα γεγονότα στην Βόρεια Μακεδονία, λόγω της ήττας του κυβερνώντος Κόμματος στις αυτοδιοικητικές εκλογές και της υποβολής παραίτησης του πρωθυπουργού Ζόραν Ζάεφ, δείχνουν μια σημαντική εκλογική ενδυνάμωση του άκρως αντιδραστικού «Δημοκρατικού Κόμματος για την Μακεδονική Εθνική Ενότητα» («VMRO–DPMNE»).

Α. Ενδυνάμωση, η οποία καθιστά πολύ πιθανή ιδίως την επικράτησή του στις βουλευτικές εκλογές στην Βόρεια Μακεδονία, οι οποίες μάλλον δεν θα αργήσουν να γίνουν αν ληφθεί υπόψη η «σοβούσα» εκεί σήμερα μεγάλη κυβερνητική αστάθεια. Το ως να άνω Κόμμα όχι μόνο ήταν «απέναντι» στην σύναψη και κύρωση της Συμφωνίας των Πρεσπών. Αλλά και έχει, αδιαλείπτως, υποστηρίξει θέσεις οι οποίες «μαρτυρούν» ευθεία αμφισβήτηση του συνόλου του ρυθμιστικού περιεχομένου της Συμφωνίας αυτής, ή τουλάχιστον βασικών από τα «essentialia negotii» που εμπεριέχει. Όπως είναι ιδίως η ριζική αναθεώρηση -και για λόγους αλλαγής του ονόματος- του τότε Συντάγματος της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας αλλά και η «Ρηματική» Διακοίνωση» περί ακριβούς προσδιορισμού της έννοιας του όρου «nationality», ως σημαίνοντος όχι «εθνότητα» αλλ’ αποκλειστικώς «ιθαγένεια» («citizenship»).

Β. Με δεδομένο το γεγονός ότι, αν αναλάβει κυβερνητικές ευθύνες τώρα και, πολύ περισσότερο, αν κερδίσει τις επόμενες βουλευτικές εκλογές το «Δημοκρατικό Κόμμα για την Μακεδονική Εθνική Ενότητα» («VMRO–DPMNE») μάλλον θ’ αμφισβητήσει, ευθέως και απροκαλύπτως, την εφαρμογή της Συμφωνίας των Πρεσπών, χρήσιμο είναι η Ελλάδα να καταστήσει, από τούδε, σαφή τη θέση της μπροστά σε αυτό το ενδεχόμενο. Κυρίως δε την θέση της, σύμφωνα με την οποία σε μια τέτοια περίπτωση θ’ ασκήσει, κατά την κρίση της, τα δικαιώματα που της παρέχουν πρωτίστως οι διατάξεις των άρθρων 56 και 60 της Σύμβασης της Βιέννης, είτε για την καταγγελία της Συμφωνίας των Πρεσπών, είτε για την αποχώρηση από αυτή. Είτε, επίσης, για λήξη της ως άνω Συμφωνίας ή για την αναστολή εφαρμογής της. Επιπλέον, είναι μάλλον επιβεβλημένο η Ελλάδα να διαμηνύσει και προς την Βόρεια Μακεδονία αλλά και προς τ’ αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι αν το Κράτος αυτό υιοθετήσει τέτοιες «επικίνδυνους ατραπούς» δεν μπορεί, καθ’ οιονδήποτε τρόπο, να προσδοκά οιασδήποτε μορφής πρόοδο ως προς την Ευρωπαϊκή του προοπτική. Επίσης, πρέπει ν’ αποκλεισθεί και οιαδήποτε πρόοδος ως προς την κύρωση, από την Βουλή των Ελλήνων, των πρόσθετων πρωτοκόλλων συνεργασίας στο πλαίσιο της Συμφωνίας των Πρεσπών. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και το ΝΑΤΟ -όπως τονίσθηκε και εισαγωγικώς-

πρέπει ν’ αντιληφθούν ότι η Ελλάδα δεν πρόκειται να υποχωρήσει, έστω και κατ’ ελάχιστο, ως προς την έναντι της Βόρειας Μακεδονίας υπεράσπιση των Εθνικών της Θεμάτων και των Εθνικών της Δικαίων, με βάση την Συμφωνία των Πρεσπών, ιδίως υπό το «πρόσχημα» της δήθεν σημασίας του Κράτους αυτού για την Ευρωπαϊκή Ένωση και για το ΝΑΤΟ. Πολλώ μάλλον όταν ισχύει το ακριβώς αντίστροφο: Ένα Κράτος, το οποίο παραβιάζει καταφώρως τις διεθνείς συμβατικές του υποχρεώσεις και εξαπατά προκλητικώς εκείνους που το εμπιστεύθηκαν όχι μόνο δεν «προσθέτει» στο κύρος και στην ισχύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ. Όλως αντιθέτως συνιστά διεθνές «όνειδος» η παραμονή του στους κόλπους τους, υφ’ οιανδήποτε μορφή και εκδοχή. Οπότε η Ελλάδα με την κατά τ’ ανωτέρω στάση της υπερασπίζεται, κατ’ αποτέλεσμα, και την Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΝΑΤΟ, κατά τους καταστατικούς τους στόχους.

Εν κατακλείδι, τα πρόσφατα γεγονότα στην Βόρεια Μακεδονία, λόγω της ήττας του κυβερνώντος Κόμματος στις αυτοδιοικητικές εκλογές και ατης υποβολής παραίτησης του πρωθυπουργού Ζόραν Ζάεφ, δείχνουν μια σημαντική εκλογική ενδυνάμωση του άκρως αντιδραστικού «Δημοκρατικού Κόμματος για την Μακεδονική Εθνική Ενότητα» («VMRO–DPMNE»).

Α. Ενδυνάμωση, η οποία καθιστά πολύ πιθανή ιδίως την επικράτησή του στις βουλευτικές εκλογές στην Βόρεια Μακεδονία, οι οποίες μάλλον δεν θα αργήσουν να γίνουν αν ληφθεί υπόψη η «σοβούσα» εκεί σήμερα μεγάλη κυβερνητική αστάθεια. Το ως να άνω Κόμμα όχι μόνο ήταν «απέναντι» στην σύναψη και κύρωση της Συμφωνίας των Πρεσπών. Αλλά και έχει, αδιαλείπτως, υποστηρίξει θέσεις οι οποίες «μαρτυρούν» ευθεία αμφισβήτηση του συνόλου του ρυθμιστικού περιεχομένου της Συμφωνίας αυτής, ή τουλάχιστον βασικών από τα «essentialia negotii» που εμπεριέχει. Όπως είναι ιδίως η ριζική αναθεώρηση -και για λόγους αλλαγής του ονόματος- του τότε Συντάγματος της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας αλλά και η «Ρηματική» Διακοίνωση» περί ακριβούς προσδιορισμού της έννοιας του όρου «nationality», ως σημαίνοντος όχι «εθνότητα» αλλ’ αποκλειστικώς «ιθαγένεια» («citizenship»).

Β. Με δεδομένο το γεγονός ότι, αν αναλάβει κυβερνητικές ευθύνες τώρα και, πολύ περισσότερο, αν κερδίσει τις επόμενες βουλευτικές εκλογές το «Δημοκρατικό Κόμμα για την Μακεδονική Εθνική Ενότητα» («VMRO–DPMNE») μάλλον θ’ αμφισβητήσει, ευθέως και απροκαλύπτως, την εφαρμογή της Συμφωνίας των Πρεσπών, χρήσιμο είναι η Ελλάδα να καταστήσει, από τούδε, σαφή τη θέση της μπροστά σε αυτό το ενδεχόμενο. Κυρίως δε την θέση της, σύμφωνα με την οποία σε μια τέτοια περίπτωση θ’ ασκήσει, κατά την κρίση της, τα δικαιώματα που της παρέχουν πρωτίστως οι διατάξεις των άρθρων 56 και 60 της Σύμβασης της Βιέννης, είτε για την καταγγελία της Συμφωνίας των Πρεσπών, είτε για την

αποχώρηση από αυτή. Είτε, επίσης, για λήξη της ως άνω Συμφωνίας ή για την αναστολή εφαρμογής της. Επιπλέον, είναι μάλλον επιβεβλημένο η Ελλάδα να διαμηνύσει και προς την Βόρεια Μακεδονία αλλά και προς τ' αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι αν το Κράτος αυτό υιοθετήσει τέτοιες «επικίνδυνους ατραπούς» δεν μπορεί, καθ' οιονδήποτε τρόπο, να προσδοκά οιασδήποτε μορφής πρόοδο ως προς την Ευρωπαϊκή του προοπτική. Επίσης, πρέπει ν' αποκλεισθεί και οιαδήποτε πρόοδος ως προς την κύρωση, από την Βουλή των Ελλήνων, των πρόσθετων πρωτοκόλλων συνεργασίας στο πλαίσιο της Συμφωνίας των Πρεσπών. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και το ΝΑΤΟ -όπως τονίσθηκε και εισαγωγικώς- πρέπει ν' αντιληφθούν ότι η Ελλάδα δεν πρόκειται να υποχωρήσει, έστω και κατ' ελάχιστο, ως προς την έναντι της Βόρειας Μακεδονίας υπεράσπιση των Εθνικών της Θεμάτων και των Εθνικών της Δικαίων, με βάση την Συμφωνία των Πρεσπών, ιδίως υπό το «πρόσχημα» της δήθεν σημασίας του Κράτους αυτού για την Ευρωπαϊκή Ένωση και για το ΝΑΤΟ. Πολλώ μάλλον όταν ισχύει το ακριβώς αντίστροφο: Ένα Κράτος, το οποίο παραβιάζει καταφώρως τις διεθνείς συμβατικές του υποχρεώσεις και εξαπατά προκλητικώς εκείνους που το εμπιστεύθηκαν όχι μόνο δεν «προσθέτει» στο κύρος και στην ισχύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ. Όλως αντιθέτως συνιστά διεθνές «όνειδος» η παραμονή του στους κόλπους τους, υφ' οιανδήποτε μορφή και εκδοχή. Οπότε η Ελλάδα με την κατά τ' ανωτέρω στάση της υπερασπίζεται, κατ' αποτέλεσμα, και την Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΝΑΤΟ, κατά τους καταστατικούς τους στόχους.